

postřehl na základě svého vlastního pozorování, ač v pravdě tomu tak nebylo. Stejně jako každá vědomě křivá svědecká výpověď na soudě, ohrožuje zásadně také každé ucházení se o křivé svědectví výkon spravedlnosti. Cílem, který sledovali svým jednáním obžalovaní, bylo podle konečného závěru rozsudkového, by procesní postavení obžalovaného Antonína R-a st. a Terezie R-ové jako žalovaných v oné rozepři (co do jeho věrohodnosti) podepřeli a takto vykonali na soud vliv pro ně při oceňování provedených důkazů příznivý a by, poněvadž se tak státi mělo tím, že svědek M. vydá svědectví vědomě křivé, uvedli soud v omyl a poškodili tak výkon spravedlnosti.

Čís. 2987.

Polnímu hlídači lze v Čechách přiznati ochranu podle § 68 tr. zák. pouze tehdy, je-li při výkonu služby opatřen viditelně odznakem strážní služby, t. j. má-li služební odznak pokud se týče oděv (§ 2 zákona ze dne 16. června 1872, čís. 84 ř. zák., § 25 zákona ze dne 12. října 1875, čís. 76 z. zák. pro Čechy). Nedostatek služebního odznaku (služebního oděvu) neodčínuje starostův příkaz, udělený mu pro výkon, spadající dle oboru jeho služby jako přísežného polního hlídače.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1927, Zm I 370/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 28. dubna 1927, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a pro přestupek proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Vzhledem k povaze případu dlužno především obírat se právní stránkou věci. Napadený rozsudek zjišťuje, že, když přísežný polní hlídač (hajný) Arnošt E. odváděl na obecní úřad koně obžalovaného, jež na vyzvání obecního starosty Emanuela F-a zabavil proto, že se pásl a dělал škodu na obecním pozemku, obžalovaný přišel, maje pod zástěrou sekeru, a křičel, by E. nechal koně na pokoji, při čemž E-a urazil nadávkami. Podle rozsudkových důvodů není však skutková podstata ani toho ani onoho z obou trestných činů, kladených obžalovanému za vinu obžalobou (§§ 81 a 312 tr. zák.), dána již proto, že E. přes to, že je podle rozsudkového zjištění přísežným polním hlídačem, nepožíval v rozhodné době práv (ochrany) vrchnostenské osoby ve smyslu § 68 tr. zák., ježto jednak neměl ani předepsaného služebního šatu, ani služebního odznaku, jednak ani starostův příkaz té které osobě, by mu přispěla při zabezpečení obecního majetku, nedodává jí povahy

osoby vrchnostenské, starosta sám však osobně vůbec nezakročil. Zmatečná stížnost napadá tento rozsudkový závěr jen ve směru posléz uvedeném, dovozujíc, že, pokud nebylo rozsudkem uznáno, že řečený polní hlídač byl účasten ochrany jako vrchnostenská osoba podle § 68 tr. zák. vzhledem k tomu, že, zabavuje koně a odváděje jej na obecní úřad, jednal u vykonávání rozkazu obecního starosty F-a, tedy rozkazu vrchnostenského, byl zákon porušen způsobem, zakládajícím zmatečnost rozsudku podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Stížnost dovozuje, že pojem vrchnostenského rozkazu ve smyslu § 81 (68) tr. zák. předpokládá, že úkon, ke kterému rozkaz čelí, spadá do působnosti, t. j. do oboru práv a povinností vrchnosti, jež vydala rozkaz, a že tudíž zmocněnec vrchnosti požívá ochrany §§ 81, 312 tr. zák., pokud nevybočuje z mezí rozkazu vrchností mu uděleného a pokud vrchnost nevybočila z kruhu svého formálního oprávnění. Poněvadž v souzeném případě, pokud polní hlídač E. zabavil a odvedl koně obžalovaného, tato činnost byla mu přikázána obecním starostou, který k tomu podle předpisů ve stížnosti blíže uvedených byl formálně oprávněn, byla jeho činnost plněním příkazu vrchnosti v mezích jejího formálního oprávnění, tudíž vykonáváním rozkazu vrchnostenského, takže E. byl prý osobou v § 68 tr. zák. chráněnou bez ohledu na to, že jako polní hlídač neměl v rozhodné době ani předepsaného služebního šatu ani odznaku. Námitce nelze přiznati oprávnění. Lze připustiti a napadený rozsudek ani nepopírá, že obecnímu starostovi zásadně dlužno podle platných předpisů přiznati formální oprávnění, by sám osobně předsevzal onen úkon, v němž obžaloba spatřuje výkon služby (pokud se týče úřadu). Lze dále i připustiti, že napadený rozsudek nedostí přesně mluví o starostově příkazu osobě, by mu přispěla při zabezpečení obecního majetku, neboť podle skutkových zjištění rozsudku nešlo v souzeném případě o pouhou výzvu k přispění při provádění dotyčného úkonu, nýbrž o příkaz k provedení úkonu samotného. Přes to však vyhovuje napadený sprostňující výrok zjištěnému stavu věci a správnému výkladu zákona, což plyne z těchto úvah:

§ 2 říšského zákona ze dne 16. června 1872, čís. 84 ř. zák., týkajícího se úředního postavení strážního personálu, určeného k ochraně jednotlivých odvětví zemědělství, stanoví, že dlužno považovati stráže politickým okresním úřadem v úřadě potvrzené a do přísahy vzaté, jednají-li u výkonu své služby a mají-li při tom předepsaný služební oděv nebo služební odznak za stráže veřejné a že požívají práv zákona, příslušejících vrchnostenským osobám a civilním strážím. Nošení služebních odznaků je pro Čechy závazně předepsáno jmenovitě, pokud jde o přísežné polní hlídače, v § 25 zákona ze dne 12. října 1875, čís. 76 z. zák. (srov. též § 1 zákona ze dne 21. února 1885, čís. 41 z. zák.). Podle toho má služební odznak sloužiti k zevnímu označení služební vlastnosti a může polnímu hlídači ochrana § 68 tr. zák. býti přiznána po rozumu § 2 zákona ze dne 16. června 1872, čís. 84 ř. zák. jen tenkrát, je-li při výkonu služby opatřen viditelně odznaky strážní služby, t. j. má-li služební odznak, pokud se týče oděv. Uvedeným předpisem § 2 zákona čís. 84/1872 ř. zák. byly v Čechách (srov. § 46 zemského zákona ze

dne 12. října 1875, čís. 76 z. zák.), pokud jde o přísežné polní hlídače a osoby jim na roveň postavené, nahrazeny starší předpisy a zejména též předpisy §§ 9 a 10 nařízení ministerstev vnitra a spravedlnosti ze dne 30. ledna 1860, čís. 28 ř. zák., že se hlídači pro ochranu polí do přísahy vzatí, konajíce službu, pokládají za veřejnou stráž a požívají v příčině té veškerých práv v zákonech se zakládajících, kteráž přísluší osobám vrchnostenským a civilním strážím, a že, by každý mohl poznati hlídače ke službě pro ochranu polí do přísahy vzatého, a k němu jako ke stráži veřejné se chovati, má hlídač, když koná službu, na ruce míti štítek a má se v okrese vyhlásiti, jak se tento štítek rozeznává. Kdežto tedy podle starších předpisů nošení služebního oděvu neb odznaku mělo býti toliko zabezpečením, by vrchnostenská povaha dotčených osob byla komukoliv zjevna, byla tato náležitost u polních hlídačů ustanovením § 2 zákona čís. 84/1872 ř. zák. učiněna přímo podmínkou zvýšené ochrany. Tento předpis zákona dlužno vzhledem k vyličenému způsobu jeho vzniku, dále vzhledem k jeho účelu a kategorickému doslovu vykládati přísně, což došlo výrazu již v rozhodnutí tohoto zrušovacího soudu, uveřejněném pod čís. 1546 sb. n. s., kde bylo vysloveno, že zákonem závazně předepsaná náležitost nošení služebních odznaků strážními zřizenci při výkonu služby nemůže býti nahrazena ani tím, že pachatel odjinud znal služební vlastnost napadené osoby. Vychází-li se z těchto zásad a uváží-li se dále, že podle předpokladů obžalovacího spisu i napadeného rozsudku v souzeném případě šlo o úkon, spadající v obor služebních práv a povinností Arnošta E-a jako přísežního polního hlídače, nutno dospěti k závěru, že, když E. neměl v rozhodné době předepsaného služebního odznaku a právě z toho důvodu s hlediska § 2 zákona čís. 84/1872 ř. zák. nepožíval zvýšené ochrany zákona, ani starostův příkaz, udělený mu pro výkon, spadající do oboru jeho služby jako přísežného polního hlídače, nemohl odčiniti tento nedostatek a nedodal mu povahy vrchnostenské osoby podle § 68 tr. zák. Z toho plyne, že nalézací soud po právní stránce nepochybil, když za zjištěného stavu věci odepřel řečenému vlastnost osoby, požívající ochrany podle § 68 tr. zák., a tudíž způsobilost, býti předmětem zločinu podle § 81 tr. zák. (a přestupku podle § 312 tr. zák.). Tomu-li tak, není potřebí obírati se blíže formálními výtkami, jež zmateční stížnost s hlediska čís. 5 § 281 tr. ř. uplatňuje jen proti rozsudkovému výroku, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. zák. podle rozsudkových důvodů mimo jiné též proto, že soud, uvěřiv tvrzení obžalovaného, podle něhož měl sekeru v ruku jen náhodou, vzal dále též za prokázáno, že obžalovaný sekerou nehrozil a že, pokud ji snad napřáhl, jednal nevědomky. Neboť, nebyl-li Arnošt E. v době domnělého útoku způsobilým předmětem zločinu podle § 81 tr. zák., není třeba dále uvažovati o ostatních předpokladech objektivní a zejména i subjektivní skutkové podstaty tohoto zločinu. Nalézací soud uvažoval též o tom, zda skutečnosti jím zjištěné nenaplnují skutkovou podstatu některého jiného trestného skutku (§ 262 tr. ř.), dospěl však v tomto směru k závěru zápornému, jež náležitě odůvodnil. Ježto zmateční stížnost tento výsledek

jeho úvah nenapadá, nemá soud zrušovací příčiny, by se touto otázkou blíže zabýval. Zmateční stížnost ukázala se bezdůvodnou i bylo ji zavrhnouti.

Čís. 2988.

Po stránce subjektivní se vyhledává ke zločinu těžkého ublížení na těle povšechně (nehledíc k případu § 155 a) tr. zák.) tak, jako k zabití, pouze úmysl nepřátelský, t. j. útočný úmysl proti tělu nebo proti zdraví, vyjímajíc úmysl usmrtiti; může to býti jak dolus directus (úmysl způsobiti těžké ublížení ve smyslu § 152 tr. zák.), tak i dolus indirectus (úmysl prostě nepřátelský); nežádá se tedy v § 152 tr. zák., by měl pachatel ten i onen úmysl, stačí, že jednal v úmyslu prostě nepřátelském.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1927, Zm I 474/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jičíně ze dne 20. května 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle § 152 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost, že obžalovaný byl odsouzen neprávem, poněvadž: a) objektivní skutková podstata zločinu podle § 152 tr. zák. prý nebyla bezvadně zjištěna; b) subjektivní podstata prý není vůbec dána, poněvadž skutková podstata zločinu podle § 152 tr. zák. v subjektivním směru prý předpokládá nejen zjištění, že obžalovaný jednal v nepřátelském úmyslu, nýbrž také zjištění, že zamýšlel způsobiti těžké poranění; poněvadž soud nezjistil, že stěžovatel měl v úmyslu Marii P-ovou těžce poraniti, měl prý býti z obžaloby sprostěn, tím spíše, že prý nejednal ani v úmyslu nepřátelské, chtěje toliko přiměřeným násilím odraziti bezprávný útok P-ové na svůj majetek. Než zmateční stížnost není v onom směru provedena po zákonu, v tomto je zřejmě neodůvodněna, a, pokud popírá i nepřátelský úmysl stěžovatelův, rovněž neprovedena. K a): Soud zjistil (formálně bezvadně), že obžalovaný v nepřátelském úmyslu odstrčil Marii P-ovou, která k němu přišla, by si odnesla šicí stroj, jež pokládá za své vlastnictví, do rohu pokoje takovým způsobem, že P-ová narazila na hranu stolu, a že to mělo za následek zlomení žebra, jež označuje soudní znalec za poranění objektivně těžké. K b): Po stránce subjektivní se vyhledává ke zločinu těžkého ublížení na těle povšechně (nehledíc k případu § 155 a) tr. zák.) tak jako k zabití pouze úmysl nepřátelský, t. j. vůbec útočný úmysl proti tělu nebo zdraví, vyjímajíc úmysl usmrtiti. Může to býti jak dolus directus, úmysl způsobiti těžké ublížení ve smyslu § 152 tr. zák., tak i dolus indirectus, úmysl prostě nepřátelský, nežádá se tedy v § 152 tr. zák., jak mylně má za to zmateční stížnost, by měl pachatel